

Lapszemle

2010. 19. hét

Megszüntetett eljárás

Elmarasztalás nélkül szüntette meg az eljárást a Gazdasági Versenyhivatal az Emfesz ellen, megállapítva, hogy a gázkereskedő és ügynökei nem jártak el tisztességtelenül a fogyasztókkal szemben a lakossági gázszolgáltatásban. A GVH azt valószínűsítette - áll az Emfesz közleményében -, hogy az Emfesz 2009-ben a lakossági gázszolgáltatás értékesítése során, illetve a szolgáltatás népszerűsítése kapcsán megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott a versenypiaci és a szabályozott piaci, úgynevezett egyetemes gázszolgáltatás, illetve a gázszolgáltató kapcsolatáról és fogalmáról, az Emfesz szerepéről, a szolgáltatóváltás körülményeiről és szerződéses következményeiről, valamint a szolgáltatóváltással elérhető kedvezmény mibenlétéről. Zenisek Andrea, a GVH szóvivője elmondta, hogy az Emfesz online szerződéskötési és ügynöki rendszerét vizsgálták, az ügynöki rendszer vizsgálata során nem állapították meg jogszabálysértést. (május 8. Magyar Hírlap 6.o., A GVH nem marasztalta el az Emfeszt Népszava 5.o.)

Milliárdos kár egy film nyomán

Már tízmilliárd forintnál és 1800 károsultnál tart az ügyfeleket csábító befektetési ajánlatokkal bombázó vagy inkább zaklató Capital Partners hatósági vizsgálata. A mozi adta az ötletet a pénzügyi vállalkozás felépítésére, a Brókerarcok című filmet másolták szinte egy az egyben a csehországi székhelyű társaság tulajdonosai. A Capital Partners gyakran alapfokú befektetési ismeretekkel sem rendelkező munkatársai tetszőlegesen, például telefonkönyvet forgatva kerestek meg embereket ajánlatokkal. A hatóság gyanúja szerint a Capital Partners legkevésbé az ügyfelek érdekeit tartotta szem előtt. A nyomozás a PSZÁF kezdeményezésére indult - korábban akadályozta a felderítést, hogy a jogszabályok miatt a magyar felügyelet nem léphetett közbe, csak a cég székhelye szerinti hatóság. A Capital Partners - a rendőrségi nyomozás jelen állása szerint - olyan befektetéseket kínált, amelyeken csak veszíteni lehetett. Tranzakciónként kétszázalékos jutalékot számoltak fel minden egyes ügylet után, azaz egy vétel és egy eladás négy százalékkal csökkentette a befektetett összeget. Ezzel a módszerrel pedig hónapok, olykor hetek alatt fel lehetett emészteni a milliós befektetéseket. A cég belső szabályzata ugyanis a tranzakciók számának növelésében és nem a nyereségrealizálásban tette érdekeltté a gyorstalpalón kiképzett ügynököket. A Gazdasági Versenyhivatal még vizsgálja, megállja-e a helyét az érvelés, miszerint azért a messze a piaci átlag feletti jutalék, mert a szolgáltatásaik is átlag felettié voltak. Aligha lehet kétséges a versenyhivatali vizsgálat eredménye annak fényében, hogy a rendőrség több olyan ügyfél történetét ismeri már, akik bár 60- 70 százalékos nyereséget realizálhattak volna egyes ügyleteken, mégsem kaptak egyetlen fillért sem, mert a különböző jogcímen felszámolt jutalékok időközben felemésztették a tőkét és a hozamát egyaránt. (*Népszabadság 1+9.o.*)

Jogszerű volt a BAT-ra kirótt 300 milliós bírság

A Legfelsőbb Bíróság jóváhagyta a Fővárosi Bíróság döntését, e szerint a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság jogszerűen rótt ki 300 millió forintos bírságot a British American Tobacco dohányipari cégre. A BAT 2007 elején azzal sértett törvényt, hogy a vásárlóknak a cigaretta mellé egy bögrét adott ajándékba. A cég a bírságot 2008-ban befizette, s felhagyott a hasonló akciókkal. (május 8. Népszabadság 10.o., május 10. A legfelsőbb bíróság jóváhagyta a BAT bírságát Napi Gazdaság 3.o.)

Tizenkilenc bizottságot hoznak létre

Nagy vita volt arról, mely pártok delegálhatnak a bizottságok élére politikusokat. Az egyeztetésen azonban az eldőlt, hogy a jelenleg létező 18 testület mellé megalakul egy új állandó bizottság, amelyik a fogyasztóvédelemmel foglalkozik majd, és ennek vezetését az ellenzékre bízzák. (május 8. *Népszava* 3.o., **Nincs ellenzéki egység, harc a bizottsági posztokért Magyar Hírlap** 1+3.o., május 10. **Pénteken összeül az új parlament Napi Gazdaság** 2.o.)

A fogyasztónak joga van tudni, miért fizet

Az Energia Klub civil szervezet két projektvezetője az energiával kapcsolatos főbb stratégiai kérdésekről beszél. Perger András szerint Magyarországon az energiaárak vélhetően a fogyasztókat indokolatlan mértékben terhelő költséget tartalmaznak, miközben kevés a jele annak, hogy a termelők és szolgáltatók hatékonyabb és zöldebb energiaszektorra fejlesztenének. Az ilyen szempontból általunk kiemelten fontosnak ítélt ügyekben kértünk információkat cégektől, intézményektől. Koritár Zsuzsanna elmondta: „Az Energia Klub 20 éves fennállása óta rendre szembesül azzal a problémával, hogy az energiával kapcsolatos főbb stratégiai kérdések többnyire a kulisszák mögött dőlnek el. Nem nagyon van ismeretünk arról, hogy a különböző döntések hogyan, milyen körülmények között születnek. Gond akadt egyebek mellett az MVM Zrt.-nek a paksi atomerőmű bővítésével kapcsolatos, az azt megelőző előkészítő projekttel összefüggő adatokat és az erőművekkel kötött áramvásárlási szerződéseket, a Mol Nyrt.-től, az MMBF Zrt.-től és a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetségtől a stratégiai gáztároló létrehozásáról szóló szerződéseket, a Főtáv Zrt.-től az erőművekkel kötött hővásárlási szerződések részleteit, a Magyar Energia Hivattaltól pedig a kapcsolatos termelő erőművek támogatási adatait kérte az Energia Klub - valamennyi esetben részben vagy teljesen eredménytelenül. Az atomerőmű bővítését megalapozó projekt adatainak nyilvánossága kapcsán elvileg már volt egy bírósági forduló, azonban az MVM-nek a bíróság még nem kézbesítette ki a keresetlevelet, és erre hivatkozva a cég halasztást kért, mondván: nem tudja, milyen ügyben tartanak a tárgyalást.” Perger András úgy véli: „A Mol, az MSZKSZ és az MMBF az Energia Klub értesítése nélkül a múlt hét elején holnapján nagyrészt ismertette a stratégiai gáztároló létrehozásáról szóló szerződéseket. Kitekarták azonban a szerződésből az árat, vagyis hogy mennyibe kerülnek a tárolás költségei.” Az Energia Klub folytatja a pert. (*Napi Gazdaság* 12.o.)

A fogyasztói csoport nem ad hitelt!

A fogyasztói csoport nem bank, a szervező cég nem nyújt hitelt. A csoportok 5-10-15 éves futamidőre szerveződnek. A csoporttagok vásárlói joghoz juthatnak, pénzt nem kapnak kézhez, azt közvetlenül az ingatlant, autót eladó kapja meg. A csoporttag sorsolással vagy előtörlesztéssel szerezhet vásárlói jogot. Ennek elnyerési időpontja bizonytalan, jellemzően nem pár hónap, sőt lehet, hogy a tag csak a futamidő végén, 5-15 év múlva jut hozzá. A szerződéstől az aláírását követő 30 napig lehet elállni kis veszteséggel - áll a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, a Gazdasági Versenyhivatal és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság közleményében. (május 11. *Metropol* 8.o.)

Indul a verseny a kiskereskedőkért?

Kezd felpezsdülni az energiapiaci verseny a kis- és közepes fogyasztók körében. Amellett, hogy most már számos kereskedő ajánlata közül választhatnak, megjelentek az úgynevezett energiabrokerek is. Endrédi Balázs, a Simply Green Kft. ügyvezetője elmondta, a modell úgy néz ki, hogy egybegyűjtik több nem ipari fogyasztó energiaigényét, majd erre a mennyiségre együttes

beszerzési pályázatot írnak ki. Ezáltal pedig azt remélik, tíz százalék körüli mértékben csökkenhet az ügyfelek energiaköltsége. (*Magyar Nemzet 12.o.*)

Ellenkampányolnak a fogyasztóvédők

Fizetethirdetés-sorozatot indítottak a fogyasztóvédők: az egyik ingyenes napilapban a fogyasztói csoportok veszélyeire figyelmeztetik a fogyasztókat. Ezek a cégek reklámjaikban úgy tüntetik fel magukat, mintha hitelt nyújtanának, valójában tagsági díjat szednek, és azt osztják újra az ügyfelek között. A reklámokat a Gazdasági Versenyhivatal, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, és a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság közösen tette közzé. A hivataloknál elmondták, azért volt erre szükség, mivel a fogyasztói csoportos cégekkel szemben a GVH és a PSZÁF is eljár, azonban a bírságok nyomán a cégek mit sem változtattak megtévesztő hirdetéseiken, a hivatalok ügyfélszolgálatait pedig ma is naponta több tucat bajba jutott adós keresi meg a fogyasztói csoportokkal kapcsolatban. A közös kampánynak lesz folytatása. A GVH nemrég megállapította: hiába szabnak ki az utóbbi években kimagasló bírságokat a fogyasztókat megtévesztő cégekre, érdemben nem csökken az ilyen esetek száma. Olyan cégek is hirdetnek amelyeket már valamelyik fogyasztóvédelmi hatóság elmarasztalt. A kiszolgáltatók átverése ugyanis nagyon jó üzlet a csalóknak. Zenisek Andrea, a GVH szóvivője szerint a cégek inkább kifizetik a bírságot, ám a helyreigazító közlemények közzétételét - ha erre kötelezte is őket a GVH - minden lehetséges módon megpróbálják elodáztatni. Az NFH és a PSZÁF saját büdzséjéből állja a hirdetésekre eső részét, a versenyhivatal pedig a kiszabott bírságok egy meghatározott részét fordíthatja ilyen célra. (május 12. *Népszabadság 11.o.*)

Pozsonyi székhelyű cégre csapott le a PSZÁF

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete engedély nélküli pénzügyi szolgáltatás miatt 50 millió forint bírság megfizetésére kötelezte a Credit Bonus a.s. társaságot, egyben megtiltotta a tevékenység folytatását. A PSZÁF ügyfélbejelentés nyomán indított eljárást a pozsonyi székhelyű, de kizárólag magyarországi tulajdonossal és vezető tisztségviselővel rendelkező Credit Bonus itthoni tevékenysége kapcsán, április közepén ellenőrzést is tartott a társaság budapesti irodájában. A tegnapi közzétett határozat szerint a Credit Bonus 2008-tól üzletszerű módon engedély nélkül nyújtott pénzkölcsönt és végzett pénzügyi lízingtevékenységet Magyarországon, határon átnyúló szolgáltatás látszatát keltve. A vizsgálat megállapította: a Credit Bonus ki kívánta használni a magyar és a szlovák jogi szabályozás esetleges különbségeit, megkerülve a hazai hitelintézeti törvény rendelkezéseit. (*Napi Gazdaság 16.o.*)

Sokba kerülhet a Molnak a GVH-vizsgálat

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt indított eljárást a Gazdasági Versenyhivatal a Mol ellen, mivel felmerült annak gyanúja, hogy 2006. január 1-je óta alkalmazott nagykereskedelmi árai túlzottan magasak. Kedvezőtlen ítélet esetén az árbevétel 10 százaléka is lehet a bírság, bár az elemzők szerint ez lényegében elképzelhetetlen. Az üzemanyagárak alakulása a GVH szerint számos tényező együttes hatásával magyarázható, így azokat befolyásolja többek között a jövedéki adó mértékének, a kőolaj világpiaci árának, valamint a forint dollárhoz viszonyított árfolyamának változása is. A Mol nem kívánt nyilatkozni a vizsgálatról, de készséggel együttműködik a hatósággal. A hivatal „észlelései és a rendelkezésre álló piaci információk alapján” indította a vizsgálatot. Az utóbbi években több ügyfél is jelezte, hogy a magyar olajcég által alkalmazott tarifák esetleg túlságosan magasak, de az elemzések nem mutattak ki indokolatlan többletet - mondta egy neve elhallgatását kérő részvénytulajdonos, aki ezúttal sem számít a társaság számára negatív kimenetelre. A Mol 1997 és 2000 első féléve közötti nagykereskedelmi árazását vizsgáló versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozatban a GVH nem

állapított meg túlzó árazást mint gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, bár a Mol nagykereskedelmi piacon fennálló erőfölényes helyzete a versenyhivatal szerint fennállt. Számos fuvarozó egyértelműen túlzottnak tartja az üzemanyagon az árrést. A debreceni központú Atlas-Sped Nemzetközi Szállítmányozó, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ügyvezető igazgatója, Horváth Zsolt szerint teljes egészében megalapozott a gyanú. Magyarországon a környező országokhoz képest mindenkor magas volt az üzemanyag ára. A kecskeméti székhelyű Diószegi Trans Kft. ügyvezetője, Diószegi István elmondta, bár nincs pontos ismerete arról, hogy milyen árképzési gyakorlatot folytathat az olajcég, azt vélelmezi, hogy a nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi árak között körülbelül literenként 20-25 forintos különbség lehet. Az ügyvezető tehát nem tudja megítélni a Mol piaci magatartását, de nem tartja elképzelhetetlennek, hogy a társaság visszaélt erőfölényével. Kiss Ernő, a gyöngyösi székhelyű Horváth Rudolf Intertransport Kft. gazdasági igazgatója is magasnak tartja a magyarországi üzemanyagárakat. A magas árak rontják Magyarország versenyképességét, s ha ebben a Mol helytelen árképzésének is szerepe van, az tovább ronthatja a helyzetet. (május 13. *Napi Gazdaság 1+3.o.*, **A fuvarozók szerint nagy az árrés** *Napi Gazdaság 3.o.*, **Vizsgálat a Molnál Világgazdaság 10.o.**, **Lehetne olcsóbb is a benzin itthon?** *Magyar Nemzet 12.o.*, **Újabb versenyvizsgálat a Molnál Népszabadság 12.o.**, **Vizsgálják a Mol árképzését Népszava 1+5.o.**, **Vizsgálat a Mol ellen Napi Ász 3.o.**, **Drágán adta a Mol a benzint?** *Blikk 9.o.*, **Vizsgálják a Molt Bors 12.o.**, **A versenyhivatal most nézi át a Mol régi üzemanyagainak Metropol 5.o.)**

Emberközpontú fogyasztóvédelem kell

Közelebb kell hozni az emberekhez a fogyasztóvédelmet - mondta Koszorús László országgyűlési képviselő a Magyar Márkaszövetség éves tisztújító közgyűlésén. A Fidesz fogyasztóvédelmi programját is jegyző politikus szerint a hatékonyabb jogalkotás és végrehajtás mellett a jövőben támogatni kell az üzleti és a civil szféra együttműködését. A politikus szerint szemléletváltásra van szükség annak belátására, hogy a fogyasztóvédelem nem az államkassza hizlalásának eszköze. (*Világgazdaság 3.o.*)

Ahány jogsértés, annyi a bírságszorzó

Nemrégiben került fel a GVH honlapjára a Legfelsőbb Bíróság (LB) ítélete, amelyben ismét felmerült a kérdés, hogy jogosult-e a Gazdasági Versenytanács a kiszámított bírságösszeget megszorozni a korábban elkövetett jogsértések számával vagy a szorzó csak egy az értékelendő kritériumok közül.

Úgy tűnik, hogy az LB szerint a válasz igen, bár az ítélőtábla és az LB korábbi ítéleteiből mindeddig ennek az ellenkezőjére lehetett következtetni - írja Kőmíves Attila a jogiforum.hu-n. A szóban forgó ügyben az OTP Bank bizonyos akciós betétekhez kapcsolódó jogsértő tájékoztatások miatt kapott 132 millió forint bírságot még 2007-ben. A határozat bírósági felülvizsgálata során az elsőfokú bíróság a jogsértés megállapítását jogszerűnek találta, a bírságot azonban hatályon kívül helyezte, az indokolás hiányossága miatt. A probléma - többek között - az ismételt jogsértésre tekintettel alkalmazott szorzó volt.

Az ítélőtáblának a fellebbezést elbíráló ítélete szerint a Tptv. (versenytörvény) 78. §-ának (3) bekezdése az ismételt jogsértést mérlegelési szempontként megjelöli, azonban csak egy körülményként és nem a megállapított bírság többszörözését megalapozó módon. Az "egy jogsértés - egy szorzó" elv minden jogi alapot nélkülöz, okszerűtlen, logikátlan, a törvény céljának meg nem felelő módszer. Ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság szerint nem jogsértő az "egy jogsértés - egy szorzó" elv alkalmazása, mivel arra a Tptv. kifejezett tilalmat nem tartalmaz és a törvény a körülmények szabad értékelését teszi lehetővé. Hangsúlyozta azonban az LB, hogy ez az elv a "bűnismétlésnek", a jogsértés súlyának meghatározásakor kiemelt szerepet, meghatározó

jelentőséget tulajdonít. Az említett elv alkalmazása csak akkor fogadható el, ha a korábbi és az új jogsértő magatartás, az értékelt - enyhítő és súlyosító - körülmények azonosságát mutatnak.

Vagyis a szorzó alkalmazható, de csak "különös visszaesés" esetében. Ezért végül a Legfelsőbb Bíróság úgy hagyta jóvá a másodfokú bíróság ítéletét, hogy a szorzóra vonatkozó megállapításokat (és ezzel az ítéletábra versenytanácsnak adott útmutatását) mellőzte.

A megállapítás annál is érdekesebb - írja a szerző -, mert a Legfelsőbb Bíróság a Bonux- ügyben (Vj-54/2006 Procter & Gamble) hozott korábbi ítéletében (bár jelezte, hogy nem ért egyet az ítéletábra bírságszorzóval kapcsolatos álláspontjával) ezt nem látta elégséges oknak arra, hogy megváltoztassa a megtámadott ítélet indokolását. Az akkori indoklás szerint a Tpv. említett rendelkezése nem tartalmaz kifejezett tilalmat arra nézve, hogy az ismételt magatartások számával - mint szorzóval - állapítsa meg a bíróság végső összegét a versenytanács. A Legfelsőbb Bíróság ennyiben nem osztotta az ítéletábra álláspontját. Ez azonban nem tette a másodfokú ítéletet jogszabálysértővé, hiszen az ítélet egyértelműen utal arra, hogy a 105 millió forintos bírságban már a Tpv. 78. § (3) bekezdésében rögzített valamennyi körülmény értékelése benne foglaltatik. A másodfokú bíróság ítélete nemcsak a bírságösszeg háromszorozása miatt, hanem egyébként is - a 210 millió forinttal történő felemelés miatt - eltúlzottnak tartotta a versenyhatóság által megállapított bírságösszeget.

Az ítélet számos más érdekes megállapítást is tartalmaz a bírság összegének meghatározásával kapcsolatosan.

A Legfelsőbb Bíróság szerint nem jogsértő az „egy jogsértés - egy szorzó” elv alkalmazása, mivel arra a Tpv. kifejezett tilalmat nem tartalmaz és a törvény a körülmények szabad értékelését teszi lehetővé.

(Napi Gazdaság, 2010. május 14., péntek, 19. oldal)

Fellépés a fogyasztói csoportok ellen

A GVH a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozások kommunikációjával kapcsolatban határozottabb fellépésre szánta el magát. Két céget még a versenyfelügyeleti eljárásban, annak lezárását megelőzően ideiglenes intézkedésével eltiltott meghatározott tartalmú hirdetések alkalmazásától. Amennyiben az eljárás alá vontak nem teljesítenék fenti kötelezettségüket, a végrehajtás GVH általi elrendelésére, illetve végrehajtási bírság kiszabására számíthatnak.

A GVH az elmúlt öt évben összesen tíz eljárást folytatott le különböző fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben, amelyek szinte kivétel nélkül marasztalással és bírság kiszabásával zárultak. Az eljárások során a GVH magát a konstrukciót nem vizsgálhatja és nem is vizsgálja, a tagokat toborzó hirdetések, tájékoztatások tartalmát annál inkább. Eljárásaiban a versenyhatóság sorra állapította meg, hogy a szervező vállalkozások magatartása alkalmas a fogyasztók megtévesztésére, illetve a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló jogszabályba ütközik. Ám gyakran hiába mondta ki a jogsértést, szabott ki bírságot, írt elő kötelezettséget, a vállalkozások némileg módosítva tájékoztatási gyakorlatukat, azt alapvetően változatlan formában folytatták. Nem ritka e körben az a jelenség sem, hogy e cégek egyik napról a másikra megszűnnek, majd új néven, ám azonos gyakorlatot folytatva működnek tovább. Mindezek alapján nem meglepő, hogy a GVH jelen pillanatban is öt fogyasztói csoport ellen folytat vizsgálatot.

A fogyasztói csoportok a dél-amerikai, magas inflációjú országokban születtek a múlt évezred utolsó harmadában, hozzáuk a rendszerváltás táján érkeztek, nem utolsósorban az itteni elszabadult infláció volt a fogadó elem. Ha van száz ember, aki autót szeretne venni, és száz hónap alatt tudja az árát megspórolni, akkor jobban járnak, ha a havi megtakarított pénzt összeadják, mivel az éppen egy autó árát teszi ki. Azt, hogy ki lesz már az első - majd a következő - hónapokban autótulajdonos, sorsolással döntenek el. Időnként "megajánlást" tartanak, aki többhavi - netán évi - befizetést teljesít előre, korábban jut a kocsinhoz. A rendszer előnye, hogy a legutolsó tag jut akkor

autóhoz, mint ha külön-külön takarékoskodnának, az autó ára pedig annyi lesz, amennyibe félidőkor került a kocs, vagyis az inflációt is szétterítik egymás között. Később lakásvásárlásra szerveződtek az ilyen csoportok.

Az a cég, amely a takarékoskodókat megszervezi, a fogyasztói csoportszervező.

Az ezredforduló után született egy rendelet, amely korlátok közé szorította volna e csoportszervezők tevékenységét, de előbb csak a hatálybalépését tologatták, majd kikerült a magyar jogrendszerből. Nem nehéz kitalálni, hogy kik lobbiztak a rendelet ellen. Manapság a fogyasztói csoportok a reklámjaikban előszeretettel álcázzák hitelnek a szolgáltatásukat.

Az eljárások során a GVH magát a konstrukciót nem vizsgálhatja és nem is vizsgálja, ám a tagokat toborzó hirdetések, tájékoztatások tartalmát annál inkább.

(Napi Gazdaság, 2010. május 14., péntek, 19. oldal)